Uitspraak Commissie van Beroep 2014-001 d.d. 9 januari 2014
(mr. C.A. Joustra, voorzitter, mr. A. Bus, mr. J.B. Fleers, mr. W.J.J. Los en mr. F.P. Peijster, leden, en mr. M.J. Drijftholt, secretaris)

Samenvatting

Koopsomverzekering met garantiekapitaal. Verval van recht op grond van overschottenregeling ten gevolge van een fusie tegen toekenning van schadeloossstelling.

Klik hier voor de uitspraak in eerste aanleg.

1. De procedure in hoger beroep

1.1 Bij een op 26 juli 2013 door de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening (verder: Commissie van Beroep) ontvangen beroepschrift met bijlagen heeft belanghebbende, op de voet van artikel 43.1 van het Reglement Ombudsman & Geschillencommissie Financiële Dienstverlening (verder: het Reglement) in verbinding met artikel 5.1 van het Reglement een uitspraak van de Geschillencommissie Financiële Dienstverlening (verder: Geschillencommissie) van 18 juni 2013 ter toetsing voorgelegd.

1.2 De verzekeraar heeft een op 30 augustus 2013 gedateerd verweerschrift ingediend, dat de Commissie van Beroep op 9 september 2013 heeft ontvangen.

1.3 De Commissie van Beroep heeft het beroep mondeling behandeld op 11 november 2013. Beide partijen waren aanwezig. Partijen hebben hun standpunten nader toegelicht, belanghebbende aan de hand van een aan de Commissie van Beroep overgelegde pleitnotitie, en vragen van de Commissie van Beroep beantwoord.

2. De procedure in eerste aanleg

Voor het verloop van de procedure in eerste aanleg verwijst de Commissie van Beroep naar de aan deze uitspraak gehechte uitspraak van de Geschillencommissie.

3. Inleiding op de beoordeling van het beroep

3.1 De Commissie van Beroep gaat uit van de door de Geschillencommissie onder 3.1 tot en met 3.7 van haar uitspraak vermelde feiten en verwijst daarnaar.

3.2 Kort gezegd gaat het om het volgende. Belanghebbende heeft op 1 december 1985, 1 december 1986 en 1 december 1987 koopsomverzekeringen gesloten met Centraal Beheer Leven N.V. (hierna: CB Leven), waarbij telkens een garantiekapitaal is toegezegd.

Tot de 'aanvullende voorwaarden inzake rente- en winstdeling voor verzekeringen tegen koopsom' behoort de volgende bepaling:

'Regeling van de overschotten
Artikel 3
Indien in een bepaald jaar na verdeling van het winstsaldo aan de aandeelhouders van de verzekeraar als omschreven in diens statuten, de toename van de algemene reserve meer zou gaan bedragen dan redelijkerwijs noodzakelijk is om te blijven voldoen aan de minimum solvabiliteitseisen die van overheidswege aan de levensverzekeraars wordt gesteld, dan wordt het meerdere onder de verzekeringnemers verdeeld volgens door de verzekeraar vast te stellen regels, waarbij zoveel als mogelijk is rekening wordt gehouden met de bijdrage van iedere categorie verzekeringnemers aan dit overschot.'

CB Leven heeft op 19 februari 1993 in advertenties in landelijke dagbladen en in de Staatscourant mededeling gedaan van een voorgenomen fusie met Centraal Beheer Levensverzekering N.V. (hierna: CB Levensverzekering) en het in het kader daarvan vervallen van de overschottenregeling onder toekenning van een vergoeding ter compensatie van de rechten uit die regeling. Verzekeraar heeft een op 12 mei 2010 uitgegeven afschrift overgelegd van een notariële akte van 31 maart 1993 met het opschrift Akte van fusie tussen Centraal Beheer Levensverzekering N.V., gevestigd te Apeldoorn en Centraal Beheer Leven N.V., gevestigd te Apeldoorn. In het handelsregister is ingeschreven dat de registratie van CB Leven is beëindigd ten gevolge van een fusie/splitsing per 1 april 1993. Bij brief van 5 april 1993 heeft CB Levensverzekering de verzekeringnemers geïnformeerd over de fusie en het vervallen van de overschottenregeling. Op 1 november 2011 zijn de door belanghebbende verzekerde lijfrentekapitalen tot uitkering gekomen. Daarin is begrepen een bedrag van in totaal €144,36 ter compensatie van het vervallen van de overschottenregeling. De verzekeraar is de rechtsopvolgster van CB Levensverzekering.

3.2 Belanghebbende heeft vergoeding gevorderd van de schade die hij lijdt doordat de verzekeraar de overeengekomen overschottenregeling niet is nagekomen.

3.3 De Geschillencommissie heeft, kort gezegd, het volgende overwogen. Er is sprake van een juridische fusie die kon plaatsvinden overeenkomstig het bepaalde in de artikelen 2:308 en volgende BW in samenhang met artikel 2:25 BW en het bepaalde in de toenmalige Wet toezicht verzekeringsbedrijf en met toestemming van de toezichthouder, de Verzekeringskamer. Volgens de Geschillencommissie heeft de verzekeraar op adequate voorzien in informatie daarover en heeft belanghebbende de wijziging in de polisvoorwaarden te aanvaarden. Ten overvloede heeft de Geschillencommissie overwogen dat de zogenoemde 'en bloc-clausule' van artikel 5 van de polisvoorwaarden de ruimte bood om tot aanpassing van de overschottenregeling over te gaan.

4. Beoordeling van het beroep

4.1 Volgens belanghebbende is het nog maar de vraag of de fusie tussen CB Leven en CB Levensverzekering daadwerkelijk heeft plaatsgevonden. De Commissie van Beroep heeft geen reden daaraan te twijfelen. Een fusie komt ingevolge artikel 2:318 BW tot stand bij notariële akte en wordt van kracht met ingang van de dag na de datum van het passeren van de akte. De verzekeraar heeft het hiervoor in 3.1 genoemde afschrift van een akte van fusie van 31 maart 1993 overgelegd. De fusie is ook ingeschreven in het handelsregister. Er zijn geen feiten of omstandigheden die twijfel doen rijzen of het afschrift van de akte overeenstemt met het origineel. De akte van fusie heeft daarom de fusie bewerkstelligd. Gesteld noch gebleken is dat de fusie nadien is vernietigd.

4.2 Belanghebbende is van mening dat verzekeraar contractbreuk heeft gepleegd doordat zij de overschottenregeling eenzijdig – en zonder belanghebbende behoorlijk te informeren – heeft laten vervallen. Hierover overweegt de Commissie van Beroep het volgende. Het recht van belanghebbende op grond van de overschottenregeling was een recht op een uitkering van winst. Het betrof immers de verdeling van een toename van de algemene reserve door toevoeging van winst. Ingevolge het bepaalde in artikel 2:320 lid 1 BW moet bij een fusie als de onderhavige hij, die een bijzonder recht jegens de verdwijnende rechtspersoon heeft, zoals een recht op een uitkering van winst, een gelijkwaardig recht in de verkrijgende rechtspersoon krijgen, of schadeloosstelling. De achtergrond van deze bepaling is dat dergelijke bijzondere rechten jegens de verdwijnende rechtspersoon niet zonder meer in stand kunnen blijven omdat de verkrijgende rechtspersoon zich in een andere situatie bevindt dan de verdwijnende rechtspersoon, bijvoorbeeld omdat de verkrijgende vennootschap een andere portefeuille heeft en daarmee een andere samenstelling van de winst. In het onderhavige geval is belanghebbende niet een gelijkwaardig recht in de verkrijgende rechtspersoon, CB Levensverzekering, toegekend, maar een schadeloosstelling. Dat is ook vermeld in artikel 4.7 van de akte van fusie. Het stond CB Levensverzekering in de gegeven omstandigheden dus in beginsel vrij de overschottenregeling (eenzijdig) te laten vervallen. Van het voornemen daartoe behoefden de verzekeringnemers niet anders dan door middel van de hiervoor onder 3.1 bedoelde advertenties op de hoogte te worden gesteld.

4.3 Belanghebbende klaagt er ook over dat de schadevergoeding van € 144,36 veel te laag is. De verzekeraar heeft in dit verband toegelicht dat bij het bepalen van de hoogte van de schadeloosstelling ermee rekening is gehouden dat het recht op grond van de overschottenregeling ten tijde van de fusie een theoretisch recht bleek te zijn, omdat in de praktijk niet of nauwelijks sprake was geweest van te verdelen overschotten en dat niet verwacht mocht worden dat dit in de toekomst anders zou worden. Voorts heeft in 1993 een commissie van deskundigen van CB de gekozen uitgangspunten voor de vaststelling en de verdeling van de schadeloosstelling alleszins redelijk en aanvaardbaar geoordeeld en heeft de toenmalige toezichthouder, de Verzekeringskamer, de vereiste toestemming verleend voor de uit de fusie voortvloeiende overgang van de rechten en verplichtingen uit alle overeenkomsten van levensverzekering.

4.4 De Commissie van Beroep stelt vast dat belanghebbende niet heeft weersproken dat de compensatieregeling door deskundige derden is goedgekeurd. Evenmin heeft belanghebbende feiten of omstandigheden aangevoerd die de conclusie rechtvaardigen dat de aan hem toegekende compensatie onvoldoende was om hem schadeloos te stellen voor het verlies van het recht op grond van de overschottenregeling. De conclusie is dat belanghebbende genoegen heeft te nemen met de toegekende schadeloosstelling.

4.5 Tot slot voert belanghebbende aan dat hij – klaarblijkelijk – al die jaren premie heeft betaald voor een regeling waarvan bij de verzekeraar bekend was dat deze niets zou opleveren. Deze klacht heeft belanghebbende onvoldoende onderbouwd. Bij het aangaan van de verzekeringen heeft de verzekeraar telkens een bepaald eindkapitaal gegarandeerd. Aan het einde van de looptijd van de verzekeringen heeft belanghebbende meer dan deze garantiekapitalen ontvangen. In zoverre heeft de verzekeraar aan zijn verplichtingen voldaan. Hoe de uitkeringen zijn opgebouwd, doet daarbij dan niet meer terzake.

4.6 Uit het voorgaande volgt dat het beroep van belanghebbende faalt. Hetgeen belanghebbende voor het overige nog heeft aangevoerd, kan onbesproken blijven omdat dit niet tot een andere beslissing kan leiden.

5. Beslissing

De Commissie van Beroep handhaaft de bestreden beslissing.